

LU HYIAO-TS.

路孝子

VU-TS SÖN-TSIANG.

父子算账

IH-PE TSIU.

一杯酒

SE-LAH TENG HÆN-NAH.

虽拉等喊哪

ZÔNG-HÆ.

上海

1869.

LU HYIAO-TS. 路孝子

Zin kyi-jih nyin, læ Hwô-gyi koh, yiu ih-go nyü-nying, kyiao-leh
Kô s-meo; nyin-kyi s-jih to-tin; læ ih-go hyiang-ts'eng li-hyang zo siao
shü-vông, kao-kao siao-nying doh shü.

前几十年，来花旗国，有一个女人，叫勒嘉师母；年纪四十多点；来一个乡村里向坐小书房，教教小人读书。

Yiu ka ih-nyih, Kô s-meo k'en-kyin ih-go jih-nyi-sæn shü siao-nying tseo-ko, meng-meng Kô s-meo z-ka wô, “Ng yiu za-bæn ka feh? Hao-peh ngô dzæn liang dong-din.”

有介一日，嘉师母看见一个十二三岁小人走过，问问嘉师母是介话，「尔有柴爿解弗？好拨我赚两铜钿。」

Kô s-meo we-teh gyi z-ka wô, “Ngô za, long-tsong z ngô-go ling-sô-kô, ih-go lao-den ka-go.”

嘉师母回答其是介话，「我柴，拢总是我个邻舍家一个老头解个。」

Keh siao-nying z-ka wô, “[1]Ô-üô! Keh-tsao dza-yi ni?” S-meo meng gyi “soh-go z-ken?”

箇小人是介话，「嗄暇^[1]！箇遭咋抜呢？」师母问其「啥个事干？」

[1] 此处 1852 版为 Ôh-yüô

Keh siao-nying z-ka wô, “Ngô vu-lao ngæn-tsing [1]hah-de, ngô meo-lao bing yi hyüong-hyüong kæn. Ngô kyih-mih tseo-c'ih-læ z-'eo, ah-lah ah-me læ-tih k'oh, zông k'ong-p'ô ah-lah meo-lao bing ve hao.

Ngô zi ziah-z hao dzæn-tin dong-din cong do-nying, pô-feh-neng-keo; keh-lah kyih-mih sing-siang tao ny ing-kô oh-li ky'i ka-ka za-bæn. K'o-sih! Tseo-leh pun-pun-jih-nyih m ny ing iao ngô ka.

箇小人是介话，我父老眼睛瞎了^[1]，我母老病又凶凶间，我今末走出来时候，阿拉阿妹来的哭，尚恐怕阿拉母老病船好。我自若是好赚点铜钿供大人，巴弗能够；箇拉今末心想到人家屋里去解解柴爿。可惜！走了半半十日呒人要我解。

[1] 此处 1852 版错印为 heh-de

Ka wô-ts, ziu ngæn-li beh-c'ih, jih-dzæ k'o-lin-siang. Kô s-meo k'en gyi ngæn-li beh-c'ih, k'en gyi lang-lang t'in-kô i-zông c'ün-leh boh-boh-go, ny ing kwah-kwah læ-tih teo, ziu eo gyi tseo-tæn-tsing-læ, ho-lu pin-yin zo-ih-zo: meng gyi we du-kyi feh? Keh siao-nying z-ka wô, “Ngô feh-da-li du-kyi: ^[1]zô-nyih tsiu-ko ngô ^[2]yiu-tin fæn-jü ky'üoh-ko de.

介话仔，就眼泪淳出，实在可怜相。嘉师母看其眼泪淳出，看其冷冷天家衣裳穿勒薄薄个，人刮刮来的抖，就讴其走带进来，火炉边沿坐一坐。问其会肚饥弗？箇小人是介话，「我弗大里肚饥。昨日^[1]昼过我有点^[2]番薯吃过了。」

[1] 此处 1852 版为 zô-nyi

[2] 此处 1852 版为 yiu liang

Kô s-meo meng gyi [1]z-ka wô, “Yia-væn ni?” Gyi wô, “M-neh ky’üoh-ko.” S-meo [2]meng gyi, “T'in-nyiang-væn, ng iao-bông yia m-neh [3]ky’üoh-ko?” Keh siao-nying we-teh gyi ka wô, “Keh tao m-iaoh-teh-kying; mæn-mæn hao ky’üoh: ngô meo-lao teng ngô wô-ko-de, gyi z-ka wô, Ah-fah! [4]tsih-kwun gying-lih tso z-ken, i-jing Tsing Jing-go dao-li tso-nying; ka T'in-Vu pih-ding we tsiao-kwu ng-noh, tsih-leh oh-li z-ken ih wô-ky'i-læ, sing-li jih-dzæ feh-tsiao dza næn-ko.”

嘉师母问其是介^[1]话，「夜饭呢？」其话，「呒得吃过。」师母^[2]问其，「天亮饭，尔要防也呒得吃过^[3]？」箇小人回答其介话，「箇倒呒要得紧；慢慢好吃。我母老等我话过了，其是介话，阿发！^[4]只管勤力做事干，依顺真神个道理做人；介天父必定会照顾尔侬，只勒屋里事干一话起来，心里实在弗照咋难过。」

[1] 此处 1852 版为 ka，缺 z 一字

[2] 此处 1852 版多 yi 一字

[3] 此处错印为 ky’üoh-ko

[4] 此处 1852 版多 ng 一字

Kô s-meo yia ngæn-li c'ih, z-ka wô, “Æ! Ng-noh siao-nying tao hao: dæn-ming bih-nying k'eng pông-dzu ng, feh-k'eng pông-dzu ng, ngô pih-ding we teng ng ky'i tang-sön-kyi k'en.”

嘉师母也眼泪出，是介话，「嗐！尔依小人倒好。但明别人肯帮助尔，弗肯帮助尔，我必定会等尔去打算记看。」

Ziu tao tsao-keng-li ky'i-de, do-leh ih-ngæn mun-deo, ih-ngæn nyüoh peh gyi ky'üoh.

就到灶跟里去了，驮勒一眼馒头，一眼肉拨其吃。

Keh siao-nying z-ka wô, “To-zia s-meo: t'eo-p'ô s-meo k'eng, shih-wô, peh ngô do-tao oh-li ky'i. Tsih-leh [1]s-meo feh-tsiao yiu ling-sô-kô iao ny ing ka za-bæn m-teh?

箇小人是介话，「多谢师母。偷怕师母肯说话，拨我驮到屋上去。只勒师母弗照^[1]有邻舍家要人解柴爿呒得？」

[1] 此处 1852 版为 feh-tsiao s-meo

Kô s-meo z-ka wô, “Fōng-sing: ngô tsao-keng 'eo-deo, yiu-ho za-bæn læ-kæn, ng hao ky'i ka; ngô we coh kong-din peh ng.” Keh siao-nying wô, “To-dzing to-dzing s-meo.” Ziu kw'a-kw'a peng-tao tsao-keng 'eo-deo ky'i ka za-bæn ky'i-de.

嘉师母是介话，「放心。我灶跟后头，有伙柴爿来间，尔好去介；我会给工钿拨尔。」箇小人话，「多承多承师母。」就快快奔到灶跟后头去解柴爿去了。

Kô s-meo 'eo gyi læ-tih ka, ziu c'ün-leh nga-t'ao, ta-leh mao-ts, tao ling-sô-kô oh-li ky'i-de, wô-hyiang gyi-lah dao. “Keh-go siao-nying, tsæ hao m-neh-de; [1]nyin-kyi se ky'ing, we ka hyiao-jing, we ka pô-kyih, jih-dzæ næn-teh, næn-teh: ah-lah [2]ing-kæ pông-ts'eng gyi kyi.” Ling-sô-kô long-tsong z-ka wô, “Ng-go shih-wô z-go; z-jün kæ pông-ts'eng gyi.” Kô s-meo-go ling-sô-kô ziu teo-long liang-sæn kw'e fæn-ping song-peh Ah-fah: yiu ih-go nying do-leh mun-deo, yiu ih-go do-leh ih-bing ngeo-na, wa-yiu ih-go do-leh jih-to hao-hao bing-ko: ih-tsah do-do læn peh [3]gyi-lah tsi-mun-de; eo Ah-fah ta-tao oh-li ky'i, kao-fu tia-nyiang.

嘉师母候其来的介，就穿勒外套，带勒帽子，到邻舍家屋里去了，话向其拉道。「箇个小人，再好呒得了；[1]年纪虽轻，会介孝顺，会介巴结[1]，实在难得，难得。阿拉应该[2]帮衬其记。」邻舍家拢总是介话，「尔个说话是个；自然该帮衬其。」嘉师母个邻舍家就兜拢两三块番饼送拨阿发。有一个人驮勒馒头，有一个驮勒一瓶牛奶，还有一个驮勒十多好好苹果。一只大大篮拨其拉畠满了；讴阿发带到屋里去，交付爹娘。

[1] 此处 1852 版为 nyin-kyi se-tsih ka-ky'ing, wa we ka hyiao-jing, wa we ka pô-kyih

[2] 此处 1852 版为 z-jün kæ

[3] 此处 1852 版错印为 gyi-leh

Ah-fah feh-jün feh-k'eng do; gyi wô, “Ngô bing feh-z t'ao-væn:
neng-s peh ngô sang-weh tso-tso, dzæn-tin dong-din, zi ky'i ma tong-
si peh do-nying [1]ky'üoh.”

阿发怫然弗肯驮；其话，「我并弗是讨饭。能使拨我生活做
做，赚点铜钿，自去买东西拨大人吃。」

[1] 此处原文错印为 ky'oüh

Kô s-meo teng gyi wô, “Keh-go shih-wô, keh-zōng vong kōng-de;
ng-go meo-lao sang-bing-kæn; teng ng dzæn-tsing-læ, læ-feh-gyi-de.
Ng do-leh-ky'i, z-de; ngô ming-tsiao wa iao zi tao ng-go oh-li, ky'i
mōng-mōng ng-go meo-lao.

嘉师母等其话，「箇个说话，箇晌留讲了；尔个母老生病间；
等尔赚进来，来弗及了。尔驮勒起，是了；我明朝还要自到尔个屋
里，去望望尔个母老。」

Ah-fah ky'ih-leh keh-tsah læn kyü oh-li ky'i-de; ih tseo-tsing
meng-k'eo den, pô Kô s-meo shih-wô long-tsong wô-hyiang tia-nyiang
dao; yi pô song-læ-go tong-si, yiang tang-nyiang do-c'ih-læ peh ah-
nyiang k'en,

阿发挈勒箇只篮归屋里去了；一走进门口头，把嘉师母说话拢总话向爹娘道；又把送来个东西，样打样驮出来拨阿娘看，

Ah-fah-go ah-tia z-ka wô, “Ah-fah! ngô k'o-sih z hah-ts, feh neng-keo k'en-kyin keh-sing hao-hao eng-nying: ng-noh ih-sang ih-si ih-ngæn m-nao mõng-kyi.” Ziu teng Ah-fah-go ah-nyiang z-ka wô, “Ah-lah jih-dzæ ing-kæ zia-zia T'in-Vu-go do-do eng-we; ing-we gyi s-peh ah-lah ka hyiao-jing ih-go ng-ts: feh-jün, keh-sing hyü-to hao tong-si, kyih-mih-ts 'ah-li læ ni?” Ah-fah-go ah-tia ziu ts'aen-nyiæn-kyi, zia-zia T'in-Vu, we-leh keh-sing song-læ-go tong-si; yi we-leh T'in-Vu s-peh gyi ka hao ih-go ng-ts.

阿发个阿爹是介话，「阿发！我可惜是瞎子，弗能够看见箇星好好恩人。尔依一生一世一眼呒得好忘记。」就等阿发个阿娘是介话，「阿拉实在应该谢谢天父个大大恩惠；因为其赐拨阿拉介孝顺一个儿子。弗然箇星许多好东西，今末子何里来呢？」阿发个阿爹就忏念记，谢谢天父，为了箇星送来个东西；又为了天父赐拨其介好一个儿子。

Keh-go z-ken næn-kæn yi-kying s-jih-to nyin de. Ah-fah yin-dzæ
[1] Hwô-gyi koh yi-kying tso en-ts'ah-s ko-de: nyin-kô tu ngao gyi
nyin cong-sing 'eo-dao, Gyi ah-tia-go veng-deo-teng ts'ao-ts-hwô yi-
kying k'æ-leh nyiæn-to nyin-de, Næn-kæn gyi-go ah-nyiang lao-lao-

de, tsih-we do-leh æ-dziang læ kao-t'ing do-dông c'oh-kyi c'oh-kyi tseo-tseo, Gyi djông-djông z-ka wô, “Deo-tsao-ts nyung-kô wô ah-lah gyüong-kw'u; dæn-z keh z-'eo, ah-lah oh-li se-tsih dong-din ky'üih, yia m-neh hao-sön gyüong-kw'u; ing-we ah-lah Ah-fah tso ng-ts ka hyiao-jing; ah-lah jih-dzæ pi yiu-lao nyung-kô wa yiu-lao.”

箇个事干难间已经四十多年了。阿发现在^[1]花旗国已经做按察使过了。人家都傲其人忠信厚道，其阿爹个坟头顶草子花已经开了廿多年了，难间其个阿娘老老了，只会驮勒哀杖来高厅大堂戳记戳记走走，其常常是介话，「头遭子人家话阿拉穷苦；但是箇时候，阿拉屋里虽即铜钿缺，也呒得好算穷苦；因为阿拉阿发做儿子介孝顺；阿拉实在比有佬人家还有佬。」

[1] 此处 1852 版多 læ 一字

Yin-dzæ keh-t'ah di-fông nyung feh eo gyi Ah-fah, long-tsong ts'ing-hwu gyi Lu lao-yia. Se-tsih tso-leh kwun, fu-kwe shông-djün, gyi dzing-gyiu dæ ah-nyiang feh-tsiao dza hyiao-jing; teng siao-læ z-'eo ih-seh-ih-yang. Yia djông-djông hyiang zi-go siao-nying ka wô, “Jü-ko iao teh-djôh weh-ling-go en-tæn, ^[1]si-'eo-go foh-ky'i, tsong ziao æ-kying T'in-Vu, hyiao-jing vu-meo, p'oh-p'oh-jih-jih, pô-pô-kyih-kyih tso z-ken.” Ng-noh væn-pah siao-nying doh keh-peng shü, m-nao mông-kyi.

现在箇墳地方人弗讴其阿发，拢总称呼其路老爷。虽即做勒官，富贵双全，其仍旧待阿娘弗照咋孝顺；等小来时候一色一样。也常常向自个小人介话，「如果要得着活灵个安耽，^[1]死后个福气，总是要爱敬天父，孝顺父母，朴朴实实，巴巴结做事干。」尔依凡百小人读箇本书，呒得好忘记。

[1] 此处 1852 版多 teng 一字

AH-TIA T'I NG-TS SÖN-TSIANG. 阿爹替

儿子算账

Yiu ih-nyih ih-go siao-nying, ming-z kyiao-leh Hen-li, tseo-tsing gyi ah-tia-go tsiang-vông-li: k'eo-k'eo gyi ah-tia læ-tih siu-long tsiang-bu; ze-siu pô tsiang-bu fông-læ Hen-li-go deo-li, teng gyi hyi-hyi.

有一日一个小人，名字叫勒汉利，走进其阿爹个账房里。扣扣其阿爹来的收拢账簿；随手把账簿放来汉利个头里，等其嬉嬉。

Keh-go tsiang-bu djong-djong-go, Hen-li kying-feh-ky'i: gyi ziu gyiu ah-tia do-ko keh-go tsiang-bu. Ah-tia do-ko tsiang-bu, k'ông-hao-ts. Keh-tsao Hen-li teng ah-tia dô-kô kông ih-fæn.

箇个账簿重重个，汉利经弗起。其就求阿爹驮过箇个账簿。阿爹驮过账簿，园好仔。箇遭汉利等阿爹大家讲一番。

Hen-li ziu meng ah-tia z-ka wô, “Tia-tia yüong ka do-do bu-ts zōng-tsiang, ng feh-tsiao ky'in nying-kô to-siao dong-din; yia feh-tsiao nying-kô ky'in ng to-siao dong-din. Ngô ts'eng-ts'eng keh-go bu-ts yiu m-ts'in-da-væn tsiang hao zōng.”

汉利就问阿爹是介话，「爹爹用介大大簿子上账，尔弗照欠人家多少铜钿；也弗照人家欠尔多少铜钿。我忖忖箇个簿子有呒千大万账好上。」

Ah-tia z-ka wô, “Keh-z ng ts'eng-dzæn: feh-z tsiang-bu do, ziu ky'in nying-kô to; tsiang-bu siao, ziu ky'in nying-kô ky'üih: kôh-nying yiu kôh-nying-go sing-siang: yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in leng-væn dong-din, gyi tsiang ih-pih tu feh-zōng; keh-cü-ka yia yiu: yiu-teh-go ih-ngæn feh ky'in nying-kô, gyi tsiang-bu yü-sin be-hao-kæn; ka yia yiu.

阿爹是介话，「箇是尔忖赚。弗是账簿大，就欠人家多；账簿小，就欠人家缺。各人有各人个心想。有得个人欠人家论千论万铜钿，其账一笔都弗上；箇株介也有。有得个一眼弗欠人家，其账簿预先备好间；介也有。

Hen-li z-ka wô, “Jü-wô? Dza-we z-ka? Ka z īwa-go. Ziah-z ngô, shih-wô ni, ih-ngæn m-neh ky'in nying-kô, nying-kô yia ih-ngæn m-neh ky'in ngô; iao soh-go tsiang-bu ni?”

汉利是介话，「谁话？咋会是介？介是坏个。若是我说话呢，一眼呒得欠人家，人家也一眼呒得欠我；要啥个账簿呢？」

Ah-tia z-ka wô, “Ng ky'in nying-kô, feh ky'in nying-kô, keh-z m-su-go. Ngô wô, yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in leng-væn dong-din, gyi tsiang ih-pih tu feh-zông; ng ziu-z ka-go nying.

阿爹是介话，「尔欠人家，弗欠人家，箇是呒数个。我话，有得个人欠人家论千论万铜钿，其账一笔都弗上；尔就是介个人。

Hen-li z-ka wô, “Ngô! ng ts'eng-ts'eng ngô yiu ky'in nying-kô dong-din m? Yiu ih-tsao, ngô ky'in ah-me deo-nyi-pah dong-din; yi-kying peh gyi wæn-de: næn-kæn ngô pun-pin tu m-neh ky'in nying-kô.”

汉利是介话，「我！尔忖忖我有欠人家铜钿呒？有一遭，我欠阿妹头二百铜钿；已经拨其还了。难间我半边都呒得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô, “Shü-kæn-zông, we-leh feh zông-tsiang, yiu hyü-to k'eo-nyih. Hen-li! ngô yiu-tin nyi-sing, zông-k'ong-p'ô ng yia yiu keh-cü-ka mao-bing. T'eo-p'ô ng yia yiu ky'in nying-kô meh-deo-meh-nao tsa; ziah-z peh ngô dzô-c'ih-læ, ng dza wô ni?”

阿爹是介话，「世间上，为了弗上账，有许多口业。汉利！我有点疑心，尚恐怕尔也有箇株介毛病。偷怕尔也有欠人家没头没脑债；若是拨我查出来，尔咋话呢？」

Hen-li z-ka wô, “Ngô k'en tia-tia læ-tih kông c'ü-siao shih-wô, Mnying we dzô ngô c'ih-læ yiu, dong-din ky'in ny ing-kô; ing-we ngô ih-ngæn tu m-neh ky'in ny ing-kô.”

汉利是介话，「我看爹爹来的讲取笑说话，呒人会查我出来有铜钿欠人家；因为我一眼都呒得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka-ni, ng-go tsiang ngô tao teng ng dzô-dzô siang.”

阿爹是介话，「介呢，尔个账我到等尔查查相。」

Hen-li z-ka wô, “Ze-bin ng tia-tia dza ky'i dzô, tsong-tsang dzô ngô feh-c'ih yiu tsa.

汉利是介话，「随便尔爹爹咋去查，总总查我弗出有债。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka z-de: ng zo-tæn-lôh, k'en ngô ah-tia söntsiang-go siu-dön. Ts'ih-nyin væn-din, i-zông din, oh-shü-din, shoh-siu-din; wa-yiu ling-ling-se-se; gong-long sön-læ, ky'iah-leh kyi-pah-kw'e fæn-ping: næn-kæn keh-sing-ka tu vong sön-de. Ng wa-yiu ih-going-do tsa-cü, ziu-z T'in-zông Ah-tia. Ng ky'in shü-kæn-zông ah-tia-

go tsa, se-tsih to, wa pi-feh-læ ky'in T'in-zōng Ah-tia-go tsa ka to.
Næn-kæn tæn-tsih ng ky'in T'in-zōng Ah-tia-go tsa, ngô sön peh ng
t'ing; t'eo-p'ô ngô sön-dzæn, ng hao wô.

阿爹是介话，「介是了。尔坐带落，看我阿爹算账个手段。七年饭钿，衣裳钿，屋贵钿，束修钿；还有零零碎碎；共拢算来，却勒几百块番饼。难间箇星介都留算了。尔还有一个顶大债主，就是天上阿爹。尔欠世间上阿爹个债，虽即多，还比弗来欠天上阿爹个债介多。难间单只尔欠天上阿爹个债，我算拨尔听；偷怕我算赚，尔好话。

Hen-li zi ts'eng-ts'eng z-ka wô, "Ka sön-ky'i-læ, ngô tsing-tsing
væn-kwæn."

汉利自忖忖是介话，「介算起来，我真真犯关。」

Ah-tia ziu teng gyi wô, "T'in-zōng Ah-tia peh ng ih-sang ih-si
ngæn-tsing we k'en, ng-to we t'ing, siu we dong, zih-deo we kóng, bih-
deo-kwun we hyüong, ka k'en-ky'i-læ, ng ky'in Gyi to-siao tsa ni? Ng
lao-jih kóng, t'eo-p'ô coh ih-ts'in-liang nyung-ts peh ng, s-teh ng ngæn-
tsing ve k'en, ng-to ve t'ing, siu ve moh, zih-deo ve zōng, bih-deo-
kwun ve hyüong, ng k'eng feh k'eng?"

阿爹就等其话，「天上阿爹拨尔一生一世眼睛会看，耳朵会
听，手会动，舌头会讲，鼻头管会嗅，介看起来，尔欠其多少债

呢？尔老实讲，偷怕给一千两银子拨尔，使得尔眼睛蛤看，耳朵蛤听，手蛤摸，舌头蛤尝，鼻头管蛤嗅，尔肯弗肯？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh-z feh k'eng-go; ziu-z ih-væn-liang! yia tu fæ-gyi.

汉利是介话，「爹爹！箇是弗肯个；就是一万两！也都勑其。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka k'en-ky'i-læ ngô sön ng ih-væn-liang ny ing-ts z feh ſe-ky'üoh ng. Ng ky'in T'in-zông Ah-tia wa-yiu ih-yiang, ziu-z sing-li-go du-dzæ; ziang sing-li we p'i-bing, we ts'eng-ts'eng, we tang-söñ, we kyi-teh, we hwun-hyi, we pe-shông, we ô-wông, teng pah-yiang sing-li-go neng-ken: keh-sing-ka tsæ kô ih-væn-liang ts'eo yia-z feh ſe-ky'üoh ng.”

阿爹是介话，「介看起来我算尔一万两银子是弗委曲尔。尔欠天上阿爹还有一样，就是心里个肚才；像心里会批评，会忖忖，会打算，会记得，会欢喜，会悲伤，会惶惶，等百样心里个能干。箇星介再加一万两凑也是弗委曲尔。」

Hen-li z-ka wô, “Ka p'a-ky'i-læ, ziu-z shü-kæn-zông ting-to yiu-lao dzin-gyü-li k'ong-tih-go ny ing-ts do læ peh ngô wæn keh-go tsa, wa feh-keo.”

汉利是介话，「介派起来，就是世间上顶多有佬钱柜里园的个银子驮来拨我还箇个债，还弗够。」

Ah-tia z-ka wô, “Hen-li! mæn-tin mæn-tin: ngô wa tsih sön ky‘i-deo-de: wa-yiu hyü-to wa m-teh sön-djôh. Ng we kông shih-wô-go neng-ken tsæ-ve feh dzih-din. Ngô ts‘eng-ts‘eng we-leh ih-ngæn dong-din, ng tön-tön feh-k‘eng tso ô-ts.”

阿爹是介话，「汉利！慢点慢点。我还只算起了。还有许多还呒得算着。尔会讲说话个能干再蛤弗值钿。我忖忖为了一眼铜钿，尔断断弗肯做哑子。」

Hen-li z-ka wô, “Tso ô-ts! ziu-z ‘en-t‘in-‘ô dong-din tu jü-long-læ peh ngô, yia fæ-gyi.”

汉利是介话，「做哑子！就是咸天下铜钿都聚拢来拨我，也勑其。」

Ah-tia z-ka wô, Ka-ni, ziah iao sön ng-go tsa; keh ‘en-t‘in-‘ô dong-din-go su-moh yia ky‘iah-leh kô-zông-ky‘i. Wa-yiu ng-noh kyi-sing m-bing m-t‘ong, keh kæ sön to-siao dong-din?”

阿爹是介话，「介呢，若要算尔个债；箇咸天下铜钿个数目也却勒加上去。还有尔依机身呒病呒痛，箇该算多少铜钿？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh shih-wô ngô dzong-læ m-neh t‘ing-meng-ko. Kyi-sing m-bing m-t‘ong! z pi væn-yang tong-si keng-kô dzih-din.”

汉利是介话，「爹爹！箇说话我从来呒得听闻过。肌身呒病呒痛！是比万样东西更加值钿。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka-ni, keh-go tsiang-bu ky'iah-leh zÔng hyü-to. Keh-tsao kÔng-tao ng yiu ts'ing-kyün, yiu” beng-yiu, yiu tsi-me, yiu hyüong-di, yiu ah-nyiang, teng ngô ah-tia, keh-sing hao-c'ü, ze ng zi sön to-siao ngô hao kÔ-zÔng-ky'i?”

阿爹是介话，「介呢，箇个账簿却勒上许多。箇遭讲到尔有亲眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿娘，等我阿爹，箇星好处，随尔自算多少我好加上去？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh-go kÔ-din z m su-moh-go, ze ng dza ky'i sön, tsong ve sön-leh t'eo-to.”

汉利是介话，「爹爹！箇个价钿是呒数目个，随尔咋去算，总舷算勒透多。」

Ah-tia z-ka wô, “We-leh Sing-shü-go dao-li, peh ah-lah hao hyiao-teh T'in-Vu-go do eng-we, zi-go do ze-ky'in, Yiæ-su kyiu-ze-go do kong-lao, teng t'in-dÔng-go do foh-ky'i, yi feh-tsiao hao sön ng to-siao?”

阿爹是介话，「为了《圣书》个道理，拨阿拉好晓得天父个大恩惠，自个大罪愆，耶稣救罪个大功劳，等天堂个大福气，又弗照好算尔多少？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! ka-sing tsa sön peh ngô!”

汉利是介话，「爹爹！介星債算拨我！」

Ah-tia z-ka wô, “Læ shü-kæn.: zōng m-yiu ih-go ts'ong-ming-go hao-nying feh long-do dzih-din Tsing Jing-go li-pa-nyih. T'eo-p'ô ngô sön ng væn-pah li-pa-nyih li-hyiang, keh-sing t'ing-meng dao-li, ky'i tao-kao, sing-li en-ŭeng-go hao-c'ü, keh-go su-moh yia feh-siao.”

阿爹是介话，「来世间上呒有一个聪明个好人弗弄大值钿眞神个礼拜日。偷怕我算尔凡百礼拜日里向，箇星听闻道理，去祷告，心里安稳个好处，箇个数目也弗少。」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! ng ih-yang tu m-neh ts'o-lôh; gyin tang-gyin tu zōng-leh ngô-go ming-'ô.”

汉利是介话，「爹爹！尔一样都呒得错落；件打件都上勒我个名下。」

Ah-tia z-ka wô, “Ngô tsiao-dzih sön, tsong z iao ka zōng-fah. Næn-kæn bih-yang tu vong-kóng, tæn-kóng T'in-Vu-go do eng-we, ts'a Gyi doh-yang Ng-ts Yiæ-su tao shü-kæn-zōng læ, sô-diao ng-noh-go djong-ze, kyiu ng c'ih di-nyüoh, peh ng zōng t'in-dông. Hen-li! ziu-z ng yiu ih-ts'in shü-kæn-zōng-go dong-din, nyng-ts, ky'i wæn keh eng-we-go tsa, yia wæn-feh-wun.”

阿爹是介话，「我照直算，总是要介上法。难间别样都留讲，单讲天父个大恩惠，差其独养儿子耶稣到世间上来，赦掉尔依个重罪，救尔出地狱，拨尔上天堂。汉利！就是尔有一千世间上个铜钿，银子，去还箇恩惠个债，也还弗完。」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! z-go, ng ka-go tsa sön-peh ngô, hao-vong tsæ zōng-ts'eo: ngô zin-deo ts'eng-ts'eng ih-ngæn m-neh ky'in nying-kô; keh-tsao ts'eng-læ tsing-tsing yiang-yiang tu ky'in-tao-de.”

汉利是介话，「爹爹！是个，尔介个债算拨我，好留再上湊。我前头忖忖一眼呒得欠人家；箇遭忖来真真样样都欠到了。」

Ah-tia z-ka wô, “Ngô ziu-z yin-dzæ feh tsæ zōng-ts'eo, ng-go tsa yi-kying do-do: ng k'o-pi ziang Sing-shü-li sô wô-tih-go keh-go yüong-nying, ky'in gyi cü-nying-kô s-væn-liang nying-ts; gyi ih-ngæn m-kao hao wæn. Næn-kæn peh ngô p'a-p'a k'en, tsiang-bu zōng-tih-go tao-ti yiu to-siao? Ng yiu weh-tong-go sing-ming, yiu we k'en-go ngæn-tsing, yiu we t'ing-go ng-to, yiu we moh-go siu, yiu we zōng mi-dao-go zih-deo, yiu we hyüong ky'i-mi-go [1]bih-deo-kwun; wa-yiu ng yiu ih-go we p'i-bing, we s-ts'eng, we tang-sön, we kyi-teh, we hwun-hyi, we pe-shông, we ô-wông-go ling-sing; wa-yiu, ng yiu ih-go we kông shih-wô-go cü-pô, teng ih-go m-bing m-t'ong-go kyi-sing; wa-yiu, ng yiu ts'ing-kyün, yiu beng-yiu, yiu tsi-me, yiu hyüong-di, yiu ah-nyiang,

teng ngô ah-tia; wa-yiu, ng yiu Sing-shü-go kao-hyüing, li-pa-nyih-go
hao-c'ü, Yiæ-su kyiу ze-go do kong-lao. Hen-li! keh-sing eng-we-go
tsa, ziu-z ih-ts'in shü-kæn-zōng-go dong-din, ny ing-ts, do-læ wæn, jih-
dzæ feh-keo: næn-kæn ng lin ih-ts'in dong-din tu m-teh-go.”

阿爹是介话，「我就是现在弗再上湊，尔个债已经大大。尔可比像《圣书》里所话的个箇个佣人，欠其主人家四万两银子；其一眼呒告好还。难间拨我派派看，账簿上的个到底有多少？尔有活东个性命，有会看个眼睛，有会听个耳朵，有会摸个手，有会尝味道个舌头，有会嗅气味个鼻头管^[1]；还有尔有一个会批评，会思忖，会打算，会记得，会欢喜，会悲伤，会悞惶个灵性；还有，尔有一个会讲说话个嘴巴，等一个呒病呒痛个肌身；还有，尔有亲眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿娘，等我阿爹；还有，尔有《圣书》个教训，礼拜日个好处，耶稣救罪个大功劳。汉利！箇星恩惠个债，就是一千世间上个铜钿，银子，驮来还，实在弗够。难间尔连一千铜钿都呒得个。」

[1] 此处原书错印为 dih-deo-kwun

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! ng zin-deo wô yiu-teh-go ny ing ky'in
ny ing-kô hyü-to dong-din, ih-pih tu feh-zōng tsiang; næn-kæn ngô
hyiao-teh ng-go shih-wô z jih-we-go: 'ô-tsao ng tsæ-ve t'ing-meng ngô
wô, veng-veng feh-ky'in ny ing-kô keh-cü-ka shih-wô.”

汉利是介话，「爹爹！尔前头话有得个人欠人家许多铜钿，一笔都弗上账；难间我晓得尔个说话是实惠个。下遭尔再蛤听闻我话，份份弗欠人家箇株介说话。」

Ah-tia z-ka wô, “Hen-li! ngô nyün-z siang-vông ng ve tsæ kông keh-cü-ka shih-wô; ing-we ah-lah keh-sing nyung tu yiu wæn [1]feh wun-go tsa; ah-lah bih-yiang m-kao, tsih-hao zia-zia T'in-Vu do dz-pe, dziang-t'ong jing-næ æ-lin ah-lah; ts'a Yiæ-su tao shü-kæn-zông læ, teng ah-lah wæn keh-sing long-tsong tsa.”

阿爹是介话，「汉利！我原是想望尔蛤再讲箇株介说话；因为阿拉箇星人都有还弗^[1]完个债；阿拉别样呒告，只好谢谢天父大慈悲，长通忍耐哀怜阿拉；差耶稣到世间上来，等阿拉还箇星拢总债。」

[1] 此处原书错印为 fhe

IH-PE TSIU. 一杯酒

Deo-tsao-ts hyiang-'ô yiu ih-veng nyung-kô, k'æ ih-bæn væn-tin, shü-vi yiu-tin dong-din; dæ ih-go lao-nyüing, sang ih-go ng-ts, ming-z kyiao-leh Ah-mong.

头遭子乡下有一份人家，开一爿饭店，势微有点铜钿；抬一个老娘，生一个儿子，名字叫勒阿蒙。

Keh Ah-mong dzong-siao ts'ong-ming ling-li; tso-nying yia 'o-ky'i, teng siao-nying-de ih-ngæn feh-we zao-nyih; wa-yiu hyiao-jing tia-nyiang, kying-djong tsiang-pe. [1]ZÔng-'ôh doh-shü, ts-tsih se-jün m-neh hao sön di-ih, ky'iah-z pi da-kæ we doh-tin: [2]nying-kô tu wô gyi tsiang-læ tsong-we fah-dah.

箇阿蒙从小聪明伶俐；做人也和气，等小人队一眼弗会造孽；还有孝顺爹娘，敬重长辈。上学^[1]读书，资质虽然呒得好算第一，却是比大概会读点。人家^[2]都话其将来总会发达。

[1] 此处原文错印为 ZÔng-'oh

[2] 此处 1852 版错印为 nying-ko

Tao-leh jih-ng-loh shü z-'eo, gyi-go ah-tia ta-leh Ah-mong tao Filah-t'ih-fi mô-deo ky'i 'ôh sang-i. Tseo-tsing ih-bæn 'Ông-k'eo; keh-go 'Ông, z sing Mô k'æ-go; ziu pa sing Mô-go tso sin-sang. Dzong-ts' yi-'eo, keh Ah-mong ziu tso Mô-kô 'Ông-li-go 'Ôh-sang-ts.

到了十五六岁时候，其个阿爹带勒阿蒙到非拉铁非码头去学生意。走进一爿行口；箇个行，是姓马开个；就拜姓马个做先生。从此以后，箇阿蒙就做马家行里个学生子。

Gyi-go ah-tia ih-lin læ 'ōng-li deng-leh hao-kyi-nyih. K'en-kyin Ah-mong læ gyü-deo-teng tso sang-i, tao yia we-tso; [1]zi sing-li ts'eng-ts'eng z-ka wô, "Gyi ziah-z sang-i 'ōh-dzing, ziu hao fah-tin peng din, peh gyi tao zi oh-li-pin ky'i k'æ-tin."

其个阿爹一连来行里庵了好几日。看见阿蒙来柜头顶做生意，到夜会做；自心里忖忖是介话^[1]，「其若是生意学成，就好发点本钿，拨其到自屋里边去开店。」

[1] 本句 1852 版为 ziu du-bi-li zi-ts'eng z-ka wô (就肚皮里自忖是介话)

Ko-leh kyi-nyih, keh Ah-mong-go ah-tia pa-bih sin-sang; teng Ah-mong ka wô, "Ah-mong! Ah-mong! ng ah-tia iao kyü oh-li ky'i-de: ng læ dōng-deo 'ōng-li, ts'in-ding m-nao teng ūa-nying ts'eo de; djōng-djōng iao kyi-teh Sing-shü-li ih-kyü wô, [1]ziu-z, Væn-pah teng ôh-go z-ken siang-gying-go, tu kæ tso-gyi."

过了几日，箇阿蒙个阿爹拜别先生；等阿蒙介话，「阿蒙！阿蒙！尔阿爹要归屋里去了。尔来荡头行里，千定呒得好等坏人凑队；常常要记得圣书里一句话，^[1]就是，凡百等恶个事干相近个，都该做忌。」

[1] 此处 1852 版多「凡类恶者宜戒之。」七个汉字

Ah-tia ky'i ts-'eo, Ah-mong læ 'ōng-li, tsao-tsao bô-ky'i, dzi-dzi kw'eng, gying-gying lih-lih tso z-ken; ping-ts'ia yiu cong-sing dæ tong-

kô: keh-lah Mô sin-sang pô 'ong-li z-ken, long-tsong t'ôh gyi; eo gyi kah-nga siao-sing.

阿爹去之后，阿蒙来行里，早早爬起，迟迟困，勤勤力力做事干；并且有忠信待东家。箇拉马先生把行里事干，拢总托其；讴其格外小心。

Yiu ih-nyih, Ah-mong tao kah-pih 'ong-li ky'i wæn ih-peng shü. Keh-bæn 'ong-li yiu ih-go ā 'oh sang ts, ming-z kyiao-leh Ah-ngwæn: ky'üoh-tsiu c'ô-bæn, vu-sô-peh-we. Keh Ah-ngwæn k'en-kyin Ah-mong tao gyi-go 'ong-li-læ, ziu pô tsiu-dong-li sia liang-pe tsiu c'ih-læ, ky'ün Ah-mong dô-kô ky'üoh ih-pe.

有一日，阿蒙到隔壁行里去还一本书。箇爿行里有一个坏学生子，名字叫勒阿顽。吃酒叉牌，无所不为。箇阿顽看见阿蒙到其个行里来，就把酒桶里屬两杯酒出来，劝阿蒙大家吃一杯。

Di-nyi nyih, keh ā 'oh-sang-ts ziu tao Mô-kô 'ong-li læ mōng-mōng Ah-mong. K'eo-k'eo Mô sin-sang [1]m-neh læ-kæn, tsih-yiu Ah-mong doh-zi zo-kæn.

第二日，箇坏学生子就到马家行里来望望阿蒙。扣扣马先生呒得^[1]来间，只有阿蒙独自坐间。

[1] 此处 1852 版为 m-meh

Ah-mong k'en-kyin gyi læ, ziu bô ky'i-sing, ts'ing gyi [1]zo; kông-leh kyi-kyü k'ah-t'ao shih-wô. Hweh-jün ts'eng-ky'i, zô-nyi-ts ngô tao gyi-go 'ông-li ky'i, gyi yiu tsiu peh ngô ky'üoh; kyih-mih-ts, gyi tao ngô-go 'ông-li læ, ngô yia kæ wæn gyi-go li, dzæ-z. Ts-si ts'eng-læ, tsiu z tong-kô-go: tong-kô [2]m-neh læ-tong, ngô dza-hao zi tso cü-i? Dæn-z [2]m-neh tsiu peh gyi ky'üoh, ngô jih-dzæ ko-sing feh-ky'i. Tsih-teh pô [3]tsiu-dong-li yiah-z k'æ-ts, sia liang-pe tsiu.

阿蒙看见其来，就爬起身，请其坐^[1]；讲勒几句客套说话。忽然忖起，昨日子我到其个行里去，其有酒拨我吃；今末子，其到我个行里来，我也该还其个礼，才是。仔细忖来，酒是东家个。东家呒得^[2]来东，我咋好自做主意？但是呒得^[2]酒拨其吃，我实在过心弗去。只得把酒桶里钥匙开仔，雇两杯酒。

[1] 此处 1852 版错印为 zô

[2] 此处 1852 版为 m-meh

[3] 此处 1852 版为 tsiu-dong，少 li 一字

ZÔng k'ong-p'ô Mô sin-sang læ, hwÔng-kyih-hwÔng-mÔng, kying pô yiah-z mÔng-kyi kwæn-hao; tsih-kwu do-leh tsiu, eo Ah-ngwæn ky'üoh. Keh tsiu-dong-li tsiu, ih-ti ih-ti leo-c'ih læ, yia feh-læ kwu-djôh.

尚恐怕马先生来，慌急慌忙，竟把钥匙忘记关好；只顾驮勒酒，讴阿顽吃。箇酒桶里酒，一滯一滯漏出来，也弗来顾着。

Ah-ngwæn ky'üoh-leh sæn-pe tsiu, z-ka wô, "Keh tsiu jih-dzæ z hao-go." Wô-leh ih-sing, ziu lih-k'eh we-cün zi-go 'ong-li ky'i-de.

阿顽吃勒三杯酒，是介话，「箇酒实在是好个。」话勒一声，就立刻回转自个行里去了。

Mô sin-sang kyü-læ, k'en-kyin tsiu-dong-li tsiu yiu-tin leo-c'ih, meng Ah-mong wô, "Ng dzæ-fông yiu sia-tsiu m-teh?" Ah-mong ih-z wô-feh-c'ih: ko-leh ih-hyih, z-ka wô, "M-teh." Mô sin-sang zi ky'i pô tsiu-dong kwæn-kwæn-hao.

马先生归来，看见酒桶里酒有点漏出，问阿蒙话，「尔才方有燄酒呒得？」阿蒙一时话弗出。过了一歇，是介话，「呒得。」马先生自去把酒桶关关好。

Feh siang-tao di-nyi nyih, keh Ah-ngwæn tseo-tsing 'ong-li læ, teng Mô sin-sang ka wô, "Ma ih-dong tsiu peh ah-lah, iao ziang zô-nyi-ts Ah-mong peh ngô ky'üoh ih-yiang-go."

弗想到第二日，箇阿顽走进行里来，等马先生介话，「卖一桶酒拨阿拉，要像昨日子阿蒙拨我吃一样个。」

Ah-mong bông-pin lih-tong, ih-ngæn feh-hyiang. Mô sin-sang deo nyin-cün k'en gyi ih-k'en; dæn-z Mô sin-sang se-tsih m-neh wô gyi, keh Ah-mong min-k'ong ky'iah 'ong-leh m-c'ü ky'i.

阿蒙旁边立东，一眼弗响。马先生头扭转看其一看；但是马先生虽即呒得话其，箇阿蒙面孔却红勒呒处去。

Teng Mô sin-sang tseo-c'ih-ky'i z-'eo, kw'a-kw'a tseo-tao Ah-ngwæn 'ong-li, eo gyi tsæ teng Mô sin-sang ka wô, "Zô-nyi-ts-go tsiu, feh-z Ah-mong sia-peh ngô ky'üoh-go, z ngô zi sia-go." Keh Ah-ngwæn siao-siao ka wô, "Ng ts'ing-ts'ing ngô, ngô ziu teng ng ka ky'i wô." Ah-mong tsih-hao ing-dzing. Keh Ah-ngwæn ziu teng Mô sin-sang ka wô, "Keh-nyih [1]pao-'ong tsiu-dong-li tsiu leo-c'ih, Ah-mong feh-zing sia-ko, jih-dzæ z ngô-zi sia-go; feh-z gyi shih-hwông."

等马先生走出去时候，快快走到阿顽行里，讴其再等马先生介话，「昨日子个酒，弗是阿蒙囝拨我吃个，是我自囝个。」箇阿顽笑笑介话，「尔请请我，我就等尔介去话。」阿蒙只好应承。箇阿顽就等马先生介话，「箇日宝行^[1]酒桶里酒漏出，阿蒙弗曾囝过，实在是我自囝个；弗是其说谎。」

[1] 此处 1852 版为 kwe-'ong

Mô sin-sang be liang-go 'oh-sang-ts, mun-sæn en-s, hong-p'in, keh-lah dzing-gyiu siang-sing Ah-mong.

马先生被两个学生子，瞒三暗四，哄骗，箇拉仍旧相信阿蒙。

Ah-mong kyi-kying ing-dzing Ah-ngwæn ky'üoh tong-dao; m-neh dong-din, yi feh-hao tao ah-tia u-sen ky'i [1]t'ao; tsæ-sæn ts'eng-læ, tsih-teh pô 'öng-li dzin-gyü-li-go dong-din t'eo-bun ky'i leh liang-pah. Ah-mong t'eo-leh dong-din, teng Ah-ngwæn dô-kô tsiu-kwun-tin-li ky'üoh tong-dao. Tong-dao ky'üoh-hao, Ah-ngwæn eo Ah-mong dô-kô ky'i c'ô-bæn. Ah-mong ih-ts'eng, keh tao yia hao; t'öng-jün ngô ying-leh-tin, pô dong-din dzing-gyiu hao en-leh dzin-gyü-li; ka m-nying we teh-cü.

阿蒙既经应承阿顽吃东道；呒得铜钿，又弗好到阿爹鸟碎去讨[1]；再三忖来，只得把行里钱柜里个铜钿偷伴去了两百。阿蒙偷了铜钿，等阿顽大家酒馆店里吃东道。东道吃好，阿顽讴阿蒙大家去叉牌。阿蒙一忖，箇倒也好；倘然我赢了点，把铜钿仍旧好安勒钱柜里；介呒人会得知。

[1] 此处 1852 版为 iao

Feh siang-tao c'ô-bæn c'ô-leh sæn-s cün, tsih-we shü, feh-we ying; fi-dæn tong-dao dong-din wæn-feh-læ, lin tu-shü-go dong-din yi ky'in-leh yiu-ho. M shih-fah, tsih-teh tao 'öng-li dzin-gyü-li tsæ ky'i t'eo-tin, wæn-leh shü-din, tsæ tu, 'oh-tsia we ying, yia vi-k'o-cü, ka-ni hao-ky'i wæn t'eo-læ-go dong-din, sæn-leh Mô sin-sang teh-cü.

弗想到叉牌叉勒三四转，只会输，弗会赢；非但东道铜钿还弗来，连赌输个铜钿又欠勒有伙。呒设法，只得到行里钱柜里再去偷点，还了输钿，再赌，或者会赢，也未可知，介呢好去还偷来个铜钿，省勒马先生得知。

‘Ah-li hyiao-teh yi shü-diao! Keh Ah-mong tsing-tsing m-fah; wô, yi wô-feh-c’ih; kw’eng yi kw’eng-feh-joh: ziu yia-tao pun-yia-ko ky’ing-ky’ing bô-ky’i-læ, ih feh-tsôh, nyi feh-hyih, sông-sing t’eo-leh nyi-pah kw’e yang-dzin, lin-yia tao tu-dziang-li ky’i tu. Ah-mong sing-li z-ka wô, “Ziah keh-tsao tu ying-de, long-tsong hao wæn: ‘ô-tsao ngô ih-ding feh-ky’i tu-de.” Feh siang-tao keh-vah yi shü-de; pô nyi-pah kw’e yang-dzin shü-leh lah-t’ah kying-kwông.

何里晓得又输掉！箇阿蒙真正呒法；话，又话弗出；困，又困弗熟。就夜到半夜过轻轻爬起来，一弗作，二弗歇，爽性偷了二百块洋钱，连夜到赌场里去赌。阿蒙心里是介话，「若箇遭赌赢了，拢总好还。下遭我一定弗去赌了。」弗想到箇伐又输了；把二百块洋钱输勒邋遢镜光。

Tao t’in-liang, Ah-mong dzæ-fông tseo-kyü ‘ông-li: ko-leh ih-zông, Mô sin-sang yia tseo-tsing ‘ông-li læ-de; teng Ah-mong wô, “Dzin-gyü-li yiu nyi-pah kw’e yang-dzin, ng hao do-tao dzin-tin-li

ky‘i dzeng, hao c‘ih-tin li-sih: ziah li-sih zōng-lôh, kōng feh ming-bah,
ngô ze-siu tao dzin-tin-li zi ky‘i kōng.”

到天亮，阿蒙才方走归行里。过了一晌，马先生也走进行里来了；等阿蒙话，「钱柜里有二百块洋钱，尔好驮到钱店里去存，好出点利息。若利息上落，讲弗明白，我随手到钱店里自去讲。」

Ah-mong sing-li ih ts‘eng, Keh-tsao dza long-fah! Ziah-z feh ky‘i,
k‘ong-p‘ô Mô sin-sang iao zi læ do yiang-dzin; ziah-z ky‘i, yi k‘ong-p‘ô
Mô sin-sang tao dzin-tin ky‘i kōng li-sih zōng-lôh, lu-c‘ih mô-kyiah
læ: dza tang-sön ni? Hweh-jün siang-tao Mô sin-sang yiu dong-din
dzeng-læ bih-bæn dzin-tin: feh-jü mao-sia Mô sin-sang z-den, tao keh-
bæn dzin-tin ky‘i do nyi-pah kw‘e yiang-dzin; hao ti keh-go ky‘üih.

阿蒙心里一忖，箇遭咋弄法！若是弗去，恐怕马先生要自来驮洋钱；若是去，又恐怕马先生到钱店去讲利息上落，露出马脚来。咋打算呢？忽然想到马先生有铜钿存来别爿钱店。弗如冒写马先生字头，到箇爿钱店去驮二百块洋钱；好抵箇个缺。

[1]Feh-siang-tao keh-bæn dzin-tin kwun k‘en-k‘en z-den pih-tsih
feh-te, pô Ah-mong [2]liu-djü; [3]ts‘a nying eo Mô sin-sang ih-læ, ziu
meng-ky‘i dzing-yiu. Ah-mong tsih-teh ih-ih tsiao-jing. Mô sin-sang
ziu pô Ah-mong song-peh kwun-fu bæn gyi. Kwun-fu ziu ky‘ih gyi lôh
lao-kæn.

弗想到^[1]箇爿钱店倌看看字头笔迹弗对，把阿蒙留住^[2]；差人讴马先生一来^[3]，就问起情由。阿蒙只得一一招认。马先生就把阿蒙送拔官府办其。官府就掣其落牢监。

[1] 此处 1852 版为 Feh-siang，少 tao 一字

[2] 此处错印为 liu-jü

[2] 此处 1852 版为 ts'a ny ing eo Mô sin-sang læ. Mô sin-sang ih-læ, (差人讴
马先生来。马先生一来，)

Ah-mong læ lao-kæn kwæn-leh jih-to nyin. Gyi k'æ-deo tseo-tsing lao-kæn z-'eo, ngæn-li beh-c'ih z-ka wô, “Æ! Ngô tsong-z be keh ih-pe tsiu sô-'æ.”

阿蒙来牢监关了十多年。其开头走进牢监时候，眼泪渟出是介话，「唉！我总是被箇一杯酒所害。」

Yiu ny ing p'i-bing, z-ka wô, Væn-pah ny ing feh-z ih-z-li ziu ū
tao gyih-deo: tsong-z dzong ih-ngæn ū ka ky'i-deo. Da-iah Ah-mong
gyi di-ih-yang ts'o, z tong-kô feh læ-tong, pô tong-kô tsiu ts'ing ny ing-
k'ah: feh ts'eng tong-kô se-tsих^[1]m-meh k'en-kyin, Tsing Jing tsæ-ve
m-neh k'en-kyin-go.

有人批评，是介话，凡百人弗是一时里就坏到极头。总是从一眼坏介起头。大约阿蒙其第一样错，是东家弗来东，把东家酒请人

客。弗忖东家虽即呒没^[1]看见，眞神再榦呒得看见个。

[1] 此处 1852 版为 m-neh

Di-nyi yiang ts'o-c'ü, z gyi shih-hwōng. Tong-kô meng gyi z-'eo,
ziah k'eng tsiao-jing, be tong-kô tsah-vah, lih-k'eh kæ-ko, wa læ-leh-
gyi. Næn-kæn ih tseo-tsing ūa-go u-sen, ziu feh neng-keo tseo-c'ih-læ;
s-teh ih-go hao-hao siao-nying, cong-sing long-wæn.

第二样错处，是其说谎。东家问其时候，若肯招认，被东家责
罚，立刻改过，还来勒及。难间一走进坏个鸟碎，就弗能够走出
来；使得一个好好小人，忠信弄环。

K'o-sih! k'o-sih! Shü-kæn-zōng mi-'ōh-go z-ken tsong-z yiu-go.

[1]Keh-lah Yiæ-su kao meng-du [2]tao-kao shih-wô, ziu-z “M-nao peh
ngô ziu mi-'ōh” keh ih-kyü, ah-lah tōng-kæ sing-li [3]kyi-teh-lao: vi-
min ziang Ah-mong ka, ih-z-li long-dzæn, 'eo-deo ih-sang ih-si ao-feh-
cün; lin tso gyi tia-nyiang cü-kwu yia dô-kô hwe-ky'i.

可惜！可惜！世间上迷惑个事干总是有个。箇拉^[1]耶稣教门徒
祷告^[2]说话，就是「呒得好拨我受迷惑」箇一句，阿拉当该心里记
得牢^[3]。未免像阿蒙介，一时里弄赚，后头一生一世懊弗转；连做
其爹娘主顾也大家晦气。

[1] 此处 1852 版为 Keh-leh

[2] 此处 1852 版为 tao-kao-go

[3] 此处 1852 版为 kyi-leh-lao

SE-LAH TENG HÆN-NAH. 虽拉等喊哪

Yiu ih-tsao li-pa-nyih, ih-go nyiang-ts, ming-z kyiao-leh Se-lah,
iao tao shü-vông-li ky'i, teng Hæn-nah oh-li ka tseo-ko. Hæn-nah
k'en-kyin-gyi, eo gyi z-ka wô, “Ng iao tao ‘ah-li ky'i?’” Se-lah wô, “Ngô
iao tao shü-vông-li ky'i:” gyi i-pin ky'i, i-pin ing. Hæn-nah wô, “Mæn-
tin ky'i: ng dza-we ka læ-feh-gyi ni? Wa tsao-de.” Se-lah lih-lôh wô,
“Hæn-nah, ng i-zông c'ün-hao-de feh?” Hæn-nah z-ka wô, “Kw'a-de:
ng tseo-tæn-zông-læ; ngô sing-sin i-zông peh ng k'en-k'en, ziu-z ah-
lah yi-mô peh ngô-go.

有一遭礼拜日，一个娘子，名字叫勒虽拉，要到书房里去，等
喊哪屋里介走过。喊哪看见其，讴其是介话，「尔要到何里去？」
虽拉话，「我要到书房里去。」其依边去，依边应。喊哪话，「慢
点去。尔咋会介来弗及呢？还早了。」虽拉立落话，「喊哪，尔衣
裳穿好了弗？」喊哪是介话，「快了。尔走带上来；我新鲜衣裳拨
尔看看，就是阿拉姨嬷拨我个。

Se-lah-go ah-nyiang tsao feng-fu gyi m-nao yiu-lu, wa-yiu m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de; ing-we gyi z læn-do siao-nyiang, tsih-kwu na-'o, dziang-t'ong la-'ôh, feh-k'eng doh-shü. Se-lah se-tsих hyiao-teh ah-nyiang feh-hyü gyi tseo-tsing Hæn-nah oh-li, ing-we gyi sing-li iao k'en keh-go i-zōng, keh-lah kô-hyi-deo iao teng Hæn-nah s-s deo, Se-lah sing-li ts'eng-ts'eng, tseo-tsing ih-zōng, iao-bông yia m-kao; ping-ts'ia hao 'eo-leh Hæn-nah dô-kô tao shü-vông li ky'i, Se-lah ziu peng-zōng leo-teng tao Hæn-nah u-sen ky'i. K'en-kyin keh ôh-hao-k'en-go i-zōng, se-tsих gyi cü-pô feh wô c'ih, sing-li z feh shông-kw'a. Tsæ deng ih-zōng, Se-lah pô gyi siu-li do-tih i-zōng gwæn-leh Hæn-nah min-zōng li, z-ka wô, “Eh-yia! Keh-tsao dza kyih-sah? Ky'in tsao-de! Yi-kying kyiutin cong k'ao-ko ih-k'eh de.” Hæn-nah z-ka wô, “E, yiu ka t'in-wô! Mæn-tin, teng ngô deo s-s hao: ping-ts'ia ah-lah z-ming-cong z tseo-leh kw'a.”

虽拉个阿娘早吩咐其呒得好游路，还有呒得好等喊哪凑队；因为其是懒惰小娘，只顾嬶和，长通赖学，弗肯读书。虽拉虽即晓得阿娘弗许其走进喊哪屋里，因为其心里要看箇个衣裳，箇拉假戏头要等喊哪梳梳头，虽拉心里忖忖，走进一晌，要防也呒告；并且好候勒喊哪大家到书房里去，虽拉就奔上楼顶到喊哪乌碎去。看见箇恶好看个衣裳，虽即其嘴巴弗话出，心里是弗爽快。再庵一晌，虽拉把其手里驮的衣裳掼勒喊哪眠床里，是介话，「嗑呀！箇遭咋结

煞？欠早了！已经九点钟敲过一刻了。」喊哪是介话，「哎，有介天话！慢点，等我头梳梳好。并且阿拉自鸣钟是走勒快。」

Se-lah sing-hyü-deh-tsin teng gyi, ing-we gyi hyiao-teh feh i-jing do-nying shih-wô z ā. 'Eo-deo gyi ts'ia-kwu teng Hæn-nah kōng yiāng-yiāng 'æn-wô, lin-tsih doh-shü z-ken tu mōng-kyi-de. Teng-tao Hæn-nah ah-nyiang tseo-læ z-ka wô, "Ng keh-sing nyiang-ts-den, kyih-mih-ts shü wa-z ky'i doh, feh-ky'i doh?"

虽拉心虚突颤等其，因为其晓得弗依顺大人说话是坏。后头其且顾等喊哪讲样样闲话，连即读书事干都忘记了。等到喊哪阿娘走来是介话，「尔箇星娘子头，今末子书还是去读，弗去读？」

Se-lah z-ka wô, "Ô-üô! Keh-zōng z dza z-tsin?" Hæn-nah i-pin siao, z-ka wô, "Keh-tsao z ih-ding læ-feh-gyi de. Ah-lah kyih-mih, shü sōng-sing vong ky'i doh de; dō-kô tao din-deo ky'i hyi-hyi-de."

虽拉是介话，「哦暇！箇晌是咋时节？」喊哪依边笑，是介话，「箇遭是一定来弗及了。阿拉今末，书爽性留去读了；大家到田头去嬉嬉了。」

Se-lah z-ka wô, "Ngô næn-kæn z dza long-fah? Ah-nyiang teh-cü, tsing-tsing iao væn-kwæn." Hæn-nah wô, "Ng ah-nyiang dza-we teh-cü ni? Kw'a-sing-tin mao-ts ta-leh gyi, dō-kô hao ky'i ao hwô ky'i; tsæ

deng ih-zōng keh-sing ny ing long-tsong iao tao li-pa-dōng-li ky'i; k'ong-p'ô p'ong-djôh ng-go ah-tia, ah-nyiang teng sin-sang."

虽拉是介话，「我难间是咋弄法？阿娘得知，真真要犯关。」喊哪话，「尔阿娘咋会得知呢？快星点帽子带勒其，大家好去拗花去；再庵一晌箇星人拢总要到礼拜堂里去；恐怕碰着尔个阿爹、阿娘等先生。」

Se-lah ông-sah z-ka wô, "Gyi-lah li pa-dōng li m-neh k'en-kyin ngô, feh-tsiao dza iao mao-ün ngô: keh z-ken ih-ding mun-feh-ko." Hæn-nah wô, "Gyi-lah tön-jün feh hyiao-teh-go: t'eo-p'ô ng ah-nyiang meng ng shih-wô, ng tsih wô, siao ny ing z-ka to, ngô zo-leh " 'eo deo, keh-lah m-neh k'en-kyin ngô." Se-lah z-ka wô, "Ka tao hao wô: tsih-leh ***** Hæn-nah wô, "Vong tsih-leh, tsih-leh; tsæ z ih-k'eh hwô hao m-neh de: ngô z iao ky'i; dæn-ming ng kyi feh ky'i. Gyi pin-tseo, pin peng-lôh leo-'ô."

虽拉快煞是介话，「其拉礼拜堂里呒得看见我，弗照咋要媚怨我。箇事干一定瞒弗过。」喊哪话，「其拉断然弗晓得个。偷怕尔阿娘问尔说话，尔只话，小人是介多，我坐勒后头，箇拉呒得看见我。」虽拉是介话，「介倒好话。只勒……」喊哪话，「留只勒，只勒；再是一刻花好呒得了。我是要去；但明尔记弗去。其边走，边奔落楼下。」

Se-lah lih-ts, ts'eng-ts'eng ah-nyiang shih-wô; wa-yiu ts'eng-ts'eng feh siu li-pa-nyih z go ūa nyiang-ts, ôh-ziang feh-ken ky'i ing-we yi ts'eng-tao ôh-hao-k'en hwô, tsih-hao i-leh Hæn-nah shih-wô, keng-leh gyi dô-kô ao-hwô ky'i. K'en-kyin keh-sing hwô jih-dzæ nao-nyih, ih-z-li tseo-feh-k'æ. Teng-tao Se-lah kyü oh-li ky'i, k'eo-k'eo gyi tia-nyiang læ-kæn ky'üoh-væn.

虽拉立仔，忖忖阿娘说话；还有忖忖弗守礼拜日是个坏娘子，恶像弗敢去因为又忖到恶好看花，只好依勒喊哪说话，跟勒其大家拗花去。看见箇星花实在闹热，一时里走弗开。等到虽拉归屋里去，扣扣其爹娘来间吃饭。

Ah-nyiang k'en-kyin z-ka wô, “Ng keh-tsao yia we læ-de: soh z-ken peh ng ka dzi?” Se-lah deo eo-ts feh-ing gyi. Gyi tia-nyiang ngæn-tsing ts'ing-ting k'en gyi, hyiao-teh gyi pih-ding yiu soh-go yün-kwu; ziu wô, “Ngô siang-vông ng ve yiu-lu: ngô læ li-pa-dông li m-neh k'en-kyin ng; ng tsong-kyiu zo-læ ‘ah-li?’” Se-lah min-k'ong 'ong-ky'i-læ z-ka wô, “Ngô ***** ngô zo ***** Sin-sang eo ngô zo 'eo-pe, nying z-ka to.”

阿娘看见是介话，「尔箇遭也会来了。啥事干拔尔介迟？」虽拉头讴仔弗应其。其爹娘眼睛清盯盯看其，晓得其必定有啥个缘故；就话，「我想望尔舡游路。我来礼拜堂里呒得看见尔；尔总究

坐来何里？」虽拉面孔红起来是介话，「我……我坐……先生讴我坐后背，人是介多。」

Ah-nyiang eo gyi væn ky'üoh-leh kw'a, k'ong-p'ô 'ô-pun-nyih shü-vông-li ky'i yi læ-feh gyi, Se-lah [1]hyüong-kwun-deo bih-bih-t'iao, væn ky'üoh-feh-lôh; ing-we gyi hyiao-teh zÔng-pun-nyih 'ang-we z tso-dzæn de: keh-lah gyi kw'a-kw'a tao shü-vông-li ky'i.

阿娘讴其饭吃勒快，恐怕下半日书房里去又来弗及，虽拉胸腕头^[1]蹦蹦跳，饭吃弗落；因为其晓得上半日行为是做赚了。箇拉其快快到书房里去。

[1] 此处原文错印为 hyüong-kwun-keo

Sin-sang ih-kyi k'en-kyin gyi, z-ka wô, “Se-lah, ng dza-we zÔng-pun-nyih feh-læ doh-shü ni?” Se-lah hong-p'in z-ka wô, “Ngô ah-nyiang m-neh peh ngô læ.” Sin-sang wô, “Dza-we m-neh peh ng læ?” Gyi wô, “Ah-lah ah-nyiang kyih-mih t'in-nyiang næn-ko-kæn.”

先生一记看见其，是介话，「虽拉，尔咋会上半日弗来读书呢？」虽拉哄骗是介话，「我阿娘呒得拨我来。」先生话，「咋会呒得拨尔来？」其话，「阿拉阿娘今末天亮难过间。」

Se-lah yia-'ôh fÔng-c'ih, p'ong-kyin Hæn-nah, gyi wô, “Ah-lah kyih-mih kyi-kao tao yüong-leh hao-go: 'ô li-pa tsæ z-ka tso, ng k'eng feh?” Se-lah deo ngah-ngah, sing-li feh shÔng-kw'a, ziu li-k'æ Hæn-

nah, kw'a-kw'a tao oh-li ky'i. Gyi tseo-tsing oh-lô, k'en-kyin ah-nyiang iu-meng siang-mao, meng-meng gyi z-ka wô, "A-m, ng soh-go z-ken?" Ah-nyiang ing gyi wô, "Teng ng tia-tia læ, ng we teh-cü gyi."

虽拉夜学放出，碰见喊哪，其话，「阿拉今末计较倒用勒好个。下礼拜再是介做，尔肯弗？」虽拉头抵抗，心里弗爽快，就离开喊哪，快快到屋里去。其走进屋落，看见阿娘忧闷相貌，问问其是介话，「阿姆，尔啥个事干？」阿娘应其话，「等尔爹爹来，尔会得知其。」

Se-lah t'ing-meng ah-nyiang ka wô, hah-sah de: ing-we hyiang-djöng gyi ah-nyiang m-neh ka siang-mao; gyi ah-tia li-pa-nyih yia ve tseo-c'ih-ky'i: gyi zöng-k'ong-p'ô ah-tia læ-kæn tang-t'ing gyi tso-go z-ken.

虽拉听闻阿娘介话，吓煞了。因为向常其阿娘呒得介相貌；其阿爹礼拜日也舖走出去。其尚恐怕阿爹来间打听其做个事干。

'Eo-deo gyi ah-tia læ-de. Se-lah sing bih-bih-t'iao. Teng-tao gyi ah-tia zo-lôh ky'üoh-dzô, m-kao wô-soh; Se-lah sing shü-vi kw'un ih-ngæn. Teng dzô ky'üoh-hao, Se-lah lih-ky'i-læ iao ky'i kw'eng ky'i: gyi ah-tia p'ô-p'ô siang-mao teng gyi z-ka wô, "Se-lah, ng zo-tæn-lôh: ng-go ūa-c'ü ngô yi-kying teh-cü: na-p'ô ng teng Hæn-nah yüong dza-hao kyi-kao iao p'in ah-lah p'in-feh-læ."

后头其阿爹来了。虽拉心蹦蹦跳。等到其阿爹坐落吃茶，呒告话啥；虽拉心势微宽一眼。等茶吃好，虽拉立起来要去困去。其阿爹怕怕相貌等其是介话，「虽拉，尔坐带落。尔个坏处我已经得知。哪怕尔等喊哪用咋好计较要騙阿拉騙弗来。」

Se-lah ziu k'oh-c'ih-læ, z-ka wô, “Ô-üô! Tia-tia 'e! nyiao-nyiao ngô: ngô dzong m-neh sing ka næn-ko ko.”

虽拉就哭出来，是介话，「哦暇！爹爹哎！饶饶我。我从呒得心介难过过。」

Ah-tia wô, “Ngô hyiao-teh ng-go sing tsæ-ve feh næn-ko: yiu-ze, pih-ding ziu-næn, ngô wô-hyiang ng dao; kyih-mih ng tso-ko-go, feh-z siao-siao z-ken, ngô hao nyiao ng.” Se-lah t'ing ah-tia kao-hyüing k'oh-sah de; 'eo-deo pô long-tsong tso-ko z-ken tu tsiao-c'ih-læ de. Gyi ah-tia wô, “Ng deo ih-ky'i, feh-kæ cü-i k'ô-feh-ding, tseo-tsing Hænnah oh-li ky'i: ng hyiao-teh ngô tsao feng-fu ng m-nao teng keh-go ūnyiang-ts ts'eo-de. Tsing Jing lih-fah ka wô, 'Iao i-jing do-nying' shih-wô, ng næn-kæn feh-i. Ziu-z Hænnah k'eng t'ing ng shih-wô, dô-kô tao shü-vông-li ky'i, ng yia-z yiu-ze; ing-we ng feh-t'ing feng-fu, kao ng-noh m-nao teng Hænnah ts'eo-de. Ng kyi-kying hyiao-teh zi-go meng-veng, ng wa-we feh kwu-djôh; feh siu li-pa-nyih: wa-yiu kông hwông-wô, iao siang tsô-kæ zi-go ūwa-c'ü. Se-lah! ng næn dao feh

hyiao-teh Tsing Jing deng-nyih iao sing-p'un keh-sing z-ken ni? Djün-dao-shü, jih-ih tsōng, jih-kyiu tsih, wa-yiu Pao-lo kyi Yi-feh-sô shü, ding tsōng, di-loh tsih, z-ka wô, 'We-leh keh-sing z-ken, Tsing Jing-go ô-wông z kông-lôh peh feh i-jing cü-kwu-go sing-zông.' Wa-yiu Iah-'en, Meh-z-loh, nyiæn-ih tsōng, di-pah tsih, yiu wô, 'Væn-pah kóng hwông-wô cü-kwu pih-ding læ liu-wÔng yin-siao læ-kæn dziah-go wu li-hyiang ziu kw'u-næn.'"

阿爹话，「我晓得尔个心再蛤弗难过。有罪，必定受难，我话向尔道；今末尔做过个，弗是小小事干，我好饶尔。」虽拉听阿爹教训哭煞了；后头把拢总做过事干都招出来了。其阿爹话，「尔头一起，弗该主意柯弗定，走进喊哪屋里去。尔晓得我早吩咐尔呒得好等箇个坏娘子凑队。眞神律法介话，要『依顺大人』说话，尔难间弗依。就是喊哪肯听尔说话，大家到书房里去，尔也是有罪；因为尔弗听吩咐，教尔依呒得好等喊哪凑队。尔既经晓得自个门份，尔还会弗顾着；弗守礼拜日。还有讲谎话，要想遮盖自个坏处。虽拉！尔难道弗晓得眞神庵日要审判箇星事干呢？〈传道书〉十一章，十九节，还有〈保罗寄以弗所书〉第五章，第六节，是介话，『为了箇星事干，眞神个惶惶是降落拨弗依顺主顾个身上。』还有〈约翰默示录〉廿一章，第八节，有话，『凡百讲谎话主顾必定来硫磺延烧来间着个湖里向受苦难。』」

Se-lah 'eo-deo z tsing-tsing [1]wông-k'ong, nying-tsing ao-hwe,
Teng ah-tia kông-hao, ziu tseo-tsing zi-go vông-li ky'i, t'ôh Yiæ-su
kong-lao, gyiu Tsing Jing nyiao-diao gyi-go ze; ing-we væn-pah væn-
ze-go nying iao siang gyi go ze hao nyiao-diao, teng sing li-hyiang teh-
djôh en-loh, tsih-yiu k'ao-djôh Yiæ-su.

虽拉后头是真真惶恐^[1]，认真懊悔，等阿爹讲好，就走进自个房里去，托耶稣功劳，求真神饶掉其个罪；因为凡百犯罪个人要想其个罪好饶掉，等心里向得着安乐，只有靠着耶稣。

[1] 此处原文错印为 wông-k'ong

'Eo-deo Se lah, teng-tao nyin-kyi do, djông-djông ve mông-kyi
keh-go nyih-ts: ôh-ziang ih-go tsih-le; ih k'en-kyin gyi, ziu ts'eng-tao
zin-deo-go ze, tön-tön feh-ken tsæ ky'i væn.

后头虽拉，等到年纪大，常常榦忘记箇个日子。恶像一个渍沫；一看见其，就忖到前头个罪，断断弗敢再去犯。